

STÁTNÍ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV v Praze

ZRUŠEN STUPĚŇ UBAJENÍ

Důvod: 490/2000 - NZU/80

PhDr. Alena Nosková

Podpis:

3.6.11

Podpis:

ln

TAJNÉ

Výtisk číslo: 25

VNITROSTRANICKÁ INFORMACE

97

Č.j.: inf. 03224 97
Počet listů: 7
Počet výtisků: 27
Den vydání: 2. prosince 1989

OBSAH

Poznatky o politické situaci dne 2.12.1989 ke 14.00 hodině

Poznatky o politické situaci dne 2.12.1989 ke 14.00 hodině

Podle informací krajských výborů strany je politická situace nadále napjatá. Občanská fóra a Společnost proti násilí se snaží udržet vysokou aktivitu a napětí mezi obyvatelstvem. Dne 1.12.1989 zorganizovala mítinky v Bratislavě, Banské Bystrici a v řadě dalších míst. V Jihomoravském kraji se jich zúčastnilo v Jihlavě 1 500, v Hodoníně 1 500, v Břeclavi 300, v Agrozetu Prostějov 400 lidí. Účast obyvatelstva je nižší než v minulých dnech, OF však vznikají v dalších podnicích a místech. V Západočeském kraji nadále negativně působí emisaři z řad herců. Stranické orgány a organizace pracují trvale pod tlakem, pokračuje diferenciací uvnitř strany.

Na shromážděních organizovaných OF v Jihomoravském kraji nebyly nastoleny nové požadavky., Na mítinku v Hodoníně vyvrátili straničtí funkcionáři invektivy týkající se životního prostředí, přidělování bytů a další. Pozitivně zde vystoupil vyškrtnutý člen strany ing. Bělohlávek.

Dne 1.12.1989 se ve Vyškově v témže kraji uskutečnilo shromáždění komunistů. K více než 2 000 účastníků promluvili vedoucí tajemník OV KSČ, dělníci, zástupci ČSLA a další. Je upozorňováno, že v OF jsou lidé, kteří neskýtají záruku pozitivního rozvoje socialismu. Snaží se nahradit monopol KSČ monopolem OF.

Informace KV KSČ ukazují na značnou nejednotu uvnitř strany, na rozdílnost názorů a stanovisek. Někdy je to hodnoceno až jako tendence rozbíjet stranu zevnitř. Například západočeský KV KSČ hodnotí situaci mezi členy strany v některých závodech jako horší než mezi bezpartijními. Například na shromáždění v Pozemních stavbách Plzeň se rozvíjela věcná diskuse k plnění hospodářských úkolů Naopak na aktivu komunistů v tomto podniku se projevila nejednota, osočování, návrhy na odvolání předsedů apod.

Podle informací MěV KSS dochází v Bratislavě i přes ofenzivní působení aparátu k odvolávání dosavadních výborů KSS a voleni jsou noví funkcionáři. Zaznamenáno bylo i "vyřizování si účtů mezi komunisty". Některé ZO KSS odmítají na svých schůzích účast pracovníků aparátu i členů volených orgánů. Poznatky o vyřivotání účtů má i Jihočeský KV KSČ.

Rozdílné názory jsou na otázku působení ZO KSČ na pracovištích. V Bratislavě převládá stanovisko, že je třeba ZO KSČ na závodech udržet, jsou však i hlasy, že by stranické organizace na pracovištích nadále působit neměly.

Po konzultaci s řediteli a funkcionáři rozhodujících podniků upozorňuje OV KSČ Praha - východ (Středočeský kraj), že OF vyhrožují možností organizování stávek, pokud nebudou přijaty jejich materiální a jiné požadavky. Na tomto základě doporučují někteří soudruzi:

- zabezpečit, aby se členské schůze ZO KSČ konaly mimo objekty závodů,
- všechny členy KSČ z pracovišť začlenit do organizací v místech (prozatím nepřevádět evidenčně),

Soudruzi se domnívají, že uvedený postup by umožnil odmítnout požadavky OF a dalších struktur (žádají auta, kanceláře, rozmnožovací techniku atd.) a zabránit politizování na závodech. Akceptování návrhu by přispělo ke sklidnění situace a umožnilo hospodářským pracovníkům plně se věnovat zajištění výroby, zvyšovat pracovní kázeň a disciplínu, nepřipustit narušování pracovního rytmu z politických důvodů.

Prakticky ve všech krajích trvá tendence vyslovování nedůvěry jednotlivým členům výborů ZO KSČ i vyšších stranických orgánů. Pod tímto tlakem odstoupili z funkcí vedoucí tajemníci v okresech Žiar nad Hronom, Liptovský Mikuláš, Zvolen a Považská Bystrica (Středoslovenský kraj). V Jihočeském kraji trvají požadavky, aby z ÚV KSČ odešli zkompromitovaní funkcionáři. Žádáno je jejich volání k odpovědnosti. Na okrese Plzeň-sever požadoval odstoupení vedoucích funkcionářů okresních orgánů i předseda OV SSM.

Rovněž na semináři předsedů ZO KSČ z úseku zemědělství v okrese Jihlava (Jihomoravský kraj) se projevil značný tlak na kádrové změny včetně změn v aparátu OV KSČ. Zazněly i názory, že krajská konference KSČ je zbytečným mrháním času, když delegáti na sjezd budou defakto navrženi na okresních konferencích KSČ.

V různých místech a podnicích dochází k ustavování Demokratických fór komunistů. Vytvořilo se například v okrese Banská Bystrica (Středoslovenský kraj) ve s.p. TOS Čelákovice (Středočeský kraj), k nově vytvořenému DFK se přihlásili všichni účastníci všeplenární schůze na Vysoké škole ekonomické v Bratislavě.

Pod vlivem současné složité situace vystupují z KSČ další členové. Například v Jihočeském kraji je evidováno cca 500 žádostí, ve Středoslovenském kraji 84 , v Bratislavě v obvodě V celkem 22, v obvodě III zatím 24 členů atd. Do strany se naopak hlásí bezpartijní (ve Středoslovenském kraji 13) i bývalí členové strany. Začínají se projevovat tendence rozpadu celých organizací (ZO KSČ č.7 Karlovarský porcelán, CZV KSČ Západočeských elektráren Plzeň).

Složitá zůstává situace na vysokých školách v Bratislavě. Na Vysoké škole ekonomické v Bratislavě "Veřejnost proti násilí" rozhoduje o všech otázkách na škole. Všichni funkcionáři ZO KSS se vzdali funkcí, na všeplenární schůzi byl zvolen nový celoškolský orgán. K 1.12.1989 odstoupilo celé vedení školy. Odstoupilo rovněž vedení Elektrotechnické fakulty SVŠT Bratislava.

Podle poznatků OV KSČ Praha-východ (Středočeský kraj) dochází na vysokých školách k sestavování seznamů profesorů a studentů, kteří mají být odvoláni či vyloučeni ze studia. Jde převážně o zásadové komunisty a děti funkcionářů. Obdobné poznatky má i západočeský KV KSČ.

Rozporné ohlasy jsou na vystoupení s. Urbánka na sjezdu JZD. Komunisty bylo přijato převážně pozitivně, zemědělci komunisté je považují za vodítko pro další práci. Mezi bezpartijními okresu Gottwaldov (Jihomoravský kraj) jsou však i názory, že generální tajemník hovořil stejně jako když KSČ byla vedoucí silou ve státě. V Jihočeském kraji byly v noci na 2.12.1989 vylepeny plakáty kritizující vystoupení s. Urbánka. Je na nich rovněž uvedeno, že hovořil jako by strana byla nadále vedoucí silou ve společnosti, že nerespektoval ústavu. Účast vojenské delegace na sjezdu JZD prý svědčí o militarizaci strany a je důkazem rozporu slov a činů.

V některých závodech se dnes pracovalo s cílem nahradit výpadky výroby (např. Let Kunovice - Jihomoravský kraj). Pracovní iniciativa se rozvíjí i v dalších podnicích. Například ZO KSČ Traťové strojní stanice ČSD Starý Plzenec přijala výzvu, aby všichni pracující, všechny organizace a nově se formující OF odpracovali jednu mimořádnou pracovní směnu zdarma na podporu urychlení procesu demokratizace v ČSSR. Přesto, že obdobné iniciativy se rozvíjejí i v dalších podnicích, je z okresu Znojmo a dalších v Jihomoravském kraji upozorňováno, že celkově pracovní morálka upadá. Rovněž jihočeský KV KSČ signalizuje, že na pracovištích se diskutuje na úkor práce.

V podstatě kladná vyjádření k dnes zveřejněnému Akčnímu programu přicházejí na jednotlivé krajské, (městské) a okresní výbory KSČ. Především je v nich oceňována skutečnost, že konečně ústřední výbor KSČ tento dokument vydal. Na druhé straně však zaznívají názory, že i když návrh je obsahově bohatý, budou problémy s jeho rozpracováním na vlastní podmínky z důvodu jeho délky. Současně vznikají dotazy na které bude nutno dát odpověď. Například:

- do jaké míry se obsah Akčního programu promítne do návrhu Stanov KSČ;
- jak se budou komunisté podílet na sestavování nové vlády;
- schází objasnění otázky kádrové práce strany a stranické výstavby v nových podmínkách práce;
- objasnit, že jde o mladou stranu myšlenkami, ne věkem komunistů.

V ekonomické pasáži Akčního programu je oceňován důraz položený na socialistické vlastnictví výrobních prostředků. Mnozí členové strany se shodují v tom, že "strana ztratila čas a OF vykradlo nosné myšlenky z její politiky do svého programu". Proto bude důležité dokázat závěry bezezbytku realizovat. Je doporučováno zpracovat ve stručných, srozumitelných tézích leták s obsahem hlavních myšlenek Akčního programu.

Například ohlasy z obvodu Prahy 5 hovoří o Akčním programu jako o slohovém cvičení, je pro současnou potřebu málo úderný.

Obsah došlých rezolucí, dopisů a stanovisek z uplynulých 24 hodin:

- Stále více se objevují projevy nesouhlasu s činností OF, které si představuje demokratizaci tak, že s její činností musí každý souhlasit.
- Jsou požadavky na nepřetržitý a rychlý tok vnitrostranických informací z ÚV do ZO KSČ. V této souvislosti se upozorňuje, že funkcionáři OF v okresech jsou informováni o situaci v Praze a v jiných místech republiky vždy v průběhu několika hodin.
- Ve stanoviscích se objevuje podpora prezidenta s. Husáka. Žádají, aby ÚV KSČ vynaložil všechny síly k tomu, aby nebyl odvolán před ukončením řádného volebního období.
- I nadále docházejí stanoviska na podporu s. Václavíka. ministra národní obrany. Žádají, aby zůstal členem vlády. Nesouhlasí s požadavkem OF, aby funkci ministra národní obrany zastával nevoják. (38 stanovisek).
- 15 požadavků na ponechání ve funkci Federálního ministra vnitra s. Kincla.
- V deseti dopisech (stanoviscích) se objevuje požadavek na odvolání s. Hořeního z funkce šéfredaktora Rudého práva.

- Stále častěji se objevuje požadavek zveřejnit výsledky hospodaření strany (na co byly finanční prostředky vynakládány).
- Ve větší míře se projevují požadavky na další kádrové změny na úrovních KV i OV KSČ.
- ZO KSČ navrhuje zahájit vnitrostranickou diskusi nejen k aktuálním politickým otázkám, ale i k hodnocení krizových let 1968-1969 a celého následujícího období.
- Jsou obavy o majetek strany, který by měl i nadále zůstat straně.
- Je vyjadřován nesouhlas se skladbou vysílání i obsahem informací Čs. televize, které jsou jednostranné a neumožňuje získávat pracující pro politiku strany.

Jednotlivá upozornění

- V Jihomoravském kraji začala pracovat Federace lokomotivních čet ČSD, která vyhlásila požadavky na hospodářské vedení (kádrové, mzdové, přidělení místností a další).
- Za účasti 76 % delegátů se dnes uskutečnila výroční konference na Železničním stavitelství Praha. Proběhla na ní bouřlivá diskuse. Účastníci schválili delegáta na mimořádný sjezd KSČ - dělníka s. Jílka. V přijatém usnesení mimo jiné požadují bezpodmínečně očistit stranu od všech "zkorumpovaných živlů" a nově stanovit výši členských příspěvků ve výši 1 % z platu.

Severomoravský KV KSČ informuje o dvou negativních jevech:

- při střídání směn v Třebovické elektrárně dne 1. 12. 1989 kolem 22.00 hod. byl nalezen mrtvý člen LM František Hanzel. Smrt byla způsobena střelnou ranou. Nelze vyloučit sebevraždu. Na místě šetří KS SNB.
- Na parkovišti závodu Tatra v Novém Jičíně byl při obchůzce napaden dvěma mladíky velitel jednotky LM s. Šajtar Stanislav. Byl bodnut nožem a uhozen do hlavy, přičemž ztratil věmí.